REGISTER B. NO. 156

શ્રી

પુ. ૨૦ મું. અંક ૩.

જૈનધર્મ પ્રકાશ.

સં. ૧૯૬૦ જ્યેષ્ઠ.

शिखरिणीवृत्तम्.

[illegible] जिनवचनमभ्यस्तमखिलं ।
क्रियाकांडं चंडं रचितमवनौ सुप्तमसकृत् ॥
तपस्तीव्रं तप्तं चरणमपि चीर्णं चिरतरं ।
न चेच्चित्ते भावस्तुषवपनवत्सर्वमफलम् ॥ १ ॥

प्रगट कर्ता.

श्री जैनधर्मप्रसारक सभा.

ભાવનગર.

अनुक्रमणिका

શ્રી [illegible] સ્તુતિ.	૪૯
સુરત તરફ ઓળખાતા જૈનોની અસલ કરણી	
બુદ્ધિ [illegible]	૫૨
જૈન ડીરેક્ટરી.	૫૯
[illegible] સંબંધી લેખ.	૬૪
શ્રી જૈન કોન્ફરન્સ.	૬૭
વર્તમાન સમાચાર.	૭૧

અમદાવાદ

[illegible] પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં

[illegible] છાપ્યું.

સંવત ૧૯૬૦ [illegible] સને ૧૯૦૪

વાર્ષિક મૂલ્ય રૂ. ૧) પોસ્ટેજ ચાર આના.

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ચોપાનિયું રખડતું મુકીને આશાતના કરવી નહીં.

ગયા વર્ષની ભેટ.

"રત્નશેખર રાજા ને રત્નવતી રાણીની કથા."

લવાજમ મોકલનારા ગ્રાહકોને આ બુક મોકલાવી દીધી છે. અગાઉના ગ્રાહકોના સંબંધમાં પણ જેમની ફી આવેલી તેમને મોકલાવી છે. લવાજમ મોકલ્યા છતાં બુક ન પહોંચી હોય તો તેમણે પત્ર લખીને મંગાવી લેવી. લવાજમ મોકલવામાં પ્રમાદ કરનાર આ બુક નવા વર્ષના લવાજમ સહીત પાછલું લવાજમ મોકલશે તો તુરત મોકલવામાં આવશે. વેલ્યુપેબલથી મોકલવા લખશે તો તેમ કરવામાં આવશે તેમાં માત્ર પોસ્ટ ખર્ચ વધારે લાગશે. ખરીદ કરવા ઇચ્છનાર માટે કિંમત ૪ આના.

ખાસ વિજ્ઞપ્તિ.

શ્રી ત્રિષષ્ઠિ શલાકા પુરૂષ ચરિત્ર ભાષાંતર-સટીક આખો ગ્રંથ સાત વિભાગે અમારા તરફથી બહાર પાડવામાં આવેલ છે. તેમાંના પ્રથમના પાંચ વિભાગ બીલકુલ નિઃશેષ થયેલા છે, તે ફરીને છપાવવાનું હાલમાં શરૂ કરેલું છે તો તેમાં કોઇ પણ પ્રકારની ગફલત આ બુક કોઇ પણ મુનિરાજના કે વિદ્વાન જૈન બંધુઓના લક્ષમાં આવેલ હોય તો તેમણે તરતમાં લખી જણાવવા કૃપા કરવી. જેથી તે પ્રમાણે સુધારીને છાપવામાં આવે. હાલ ભુલ સુધારવાનો અવકાશ છે તો તે શુભ જૈનોએ જલ્દી [illegible] કરવા વિજ્ઞપ્તિ છે.

તંત્રી.

पोसह विधि.

આ બુક પણ ફરીને છપાવવાની છે કારણ કે બીલકુલ ખપી ગયેલ છે તો તેની અંદર કાંઇ ફેરફાર કરવા લાયક હોય તો તે લખી મોકલાવવું. પૌસહાદિ નિરંતર કરનારા બંધુઓએ આ બાબતપર ખાસ ધ્યાન આપવું.

તંત્રી.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

श्री जैनधर्म प्रकाश

દોહરો.
મનુ જન્મ પામી કરી, કરવા જ્ઞાન વિકાશ;
નેહ યુક્ત ચિત્તે કરી, વાંચો જૈન પ્રકાશ.

પુસ્તક ૨૦ મું. શાકે ૧૮૨૬ સં. ૧૯૬૦ જેષ્ઠ. અંક ૩ જો.

श्रीमद्यशोविजयजी स्तुति.

હરિગિત.

વળિ કાશીદ્વારે વર્ષ બારે શબ્દ વિદ્યા શીખીયા,
વિદ્યા બતાવણુ જેહ બ્રાહ્મણ પ્રાજ્ઞ તેને પેખીયા;
નિજ પુત્રીને પરણાવવા ઇચ્છા કરી ધરિ હામને,
પણ લેશ મનમાં નહિ ધર્યું બલિહારી તે **જશ** નામને. ૧

જીતી સભાઓ આઠ મોટી રાજ્યની પણ એકમાં,
બહુ વિજય પામ્યા નૃપે દીધા ન્યાયના વર બિરુદમાં;
યશોવિજય બંશી અન્ય વંશી સુણી મુક્યા માનને,
જઉં વારી વાર હજાર તે **નિર્ગ્રંથ નરના નામને.** ૨

વ્યાખ્યાન વાણી સરસ આણી પાત્ર જાણી જિન જને,
દીધી વડી વાચક તણી પદવી સુસંઘે જેહને;
સમ્યકત્વે સમજાવતાં જે દ્રવ્ય ગુણ પર્યાયને,

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

જઈ વારી વાર હજાર તે નિગ્રંથ નરના નામને. ૩

પ્રતિમા નિષેધક હિશિ અંબર કરી કમર બાંધીયા,
વળી મિત્ર ભાવે ધર્મ હાવે બોધ પણ દેતા ગયા;
કર્યાતે અતિ દર્શન તણી કરણી ઉદેશી શામને,
જઈ વારી વાર હજાર તે નિગ્રંથ નરના નામને. ૪

કળા ગુણ પત્રોનો અદ્ભુત રાગ બનાવીયો,
તે સરલ શૈલી સમજ સાંભળ સહુ પ્રેમે ભાવીયો;
સાથે રાગ ચાહના ગયા નહિ બીજે ગાવે ઠામને,
જઈ વારી વાર હજાર ઓ નિગ્રંથ ! તારા નામને. ૫

જ્ઞાન એકદેશ ગ્રંથો કર્યા તત્વો ભર્યા જે ખાસ છે,
ઉપકાર તો કરનાર પણ તુજ વિરહ મોટો કાળ છે;
સ્વર્ગે સીધાવ્યા છેક હા જેની વધારી મામને,
જઈ વારી વાર હજાર ઓ નિગ્રંથ ! તારા નામને. ૬

બહુ શ્રુતે આગર જ્ઞાન સાગર અનુભવે અમૃત સમો,
રસિયો બની સમકીતમાં રસીયા કર્યા જેની જનો;
મિથ્યામતિ પ્રતિબોધિયા: ધરી હસ્ત ન્યાય લગામને,
જઈ વારી વાર હજાર ઓ નિગ્રંથ ! તારા નામને. ૭

શુભ્ર અગણ જેની કીર્તિ ફેલી દશ દિશે વેલી બની,
આ જગ વિષે જે જશ હતા તેવા ફરી મળતા નથી;
જેની જનોના ગયા જીવન કેઇ સુધારી કામને,
જઈ વારી વાર હજાર તે નિગ્રંથ નરના નામને. ૮

બે સહસ્ર પુરા માંહિ ઉણા વર્ષ ચાલીશ જ હતા,
આ છંદ તે સાલે કર્યો વૈશાખ વદીએ બેસતા;
હરિગીત આ પદી નિત્ય કરજો સમ સુધારસ પાનને,
જઈ વારી વાર હજાર તે નિગ્રંથ નરના નામને. ૯

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

श्रावक तरीके ओळखाता जैनोनी अमल करवा योग्य फरजो.

આ શ્રાવક ધર્મનું ધોરણ.

પૂર્વ પુણ્યયોગે દશ દષ્ટાંતે દુર્લભ મનુષ્ય ભવાદિક ઉત્તમ સામગ્રી પામી પોતાનો પુરૂષાર્થ ફોરવી પરમ પવિત્ર શ્રી વીતરાગ પ્રણિત ધર્મમાર્ગનું જાણપણું મેળવી તેનું યથાશક્તિ સેવન-આરાધન કરી કૃતકૃત્ય થવું એ હરેક અક્કલવંત શ્રાવકકુળમાં ઉત્પન્ન થયેલા ભાઈઓ તથા બહેનો તેમજ યુક્તિ યુક્ત સત્ય વાતને કદાગ્રહ રહિતપણે કબુલ રાખનારા હરેક મધ્યસ્થ દ્રષ્ટિ-નિષ્પક્ષપાત બુદ્ધિજનની ખાસ ફરજ છે. પોતાની ખાસ ફરજો બજાવ્યા વિના અંતે પોતાનો છુટકો નથી. માટે હરેક આત્માર્થી જીવને પોતાની ખાસ ફરજો જાણવાની અને જાણીને તેમને અવશ્ય આદર-ખંતથી અમલમાં મૂકવાની જરૂર છે.

પ્રથમ તો ગર્દા મલીનતા જનક રાગ દ્વેષ અને મોહાદિક ગ્રસ્ત કુદેવ કુગુરૂ તથા તદુપદિષ્ટ કુધર્મનો સર્વથા ત્યાગ કરવો યોગ્ય છે. તેમાં પણ કુગુરૂને તો કાળા સર્પથી પણ અધિક દુઃખદાયી માની તજી દેવા. કેમકે કાળો નાગ કદાચ કરડે તો એકજ વખત પ્રાણ હરે અને આતો મિથ્યા ઉપદેશથી ભવોભવ ભટકાવે-અનેક જન્મ મરણ કરાવે, માટે બુદ્ધિવંતે તેની સંગતિ સર્વથા તજવી તેમજ પૂર્વોક્ત રાગાદિક કલંકથી સર્વથા રહિત સુદેવ તથા વીતરાગ સર્વજ્ઞ દેવની આજ્ઞા આરાધવામાં તત્પરર બાહ્ય અને અભ્યંતર ગ્રંથિથી રહિત નિર્ગ્રંથ સુગુરૂ અને વિતરાગ દેશિત (ભાષિત) દાન, શીલ, તપ અને ભાવનારૂપ સુધર્મ તેને બહુ યત્નથી સેવવા તત્પર રહેવું. તેમાં પણ સાક્ષાત્ તીર્થંકર યા કેવળજ્ઞાનીને વિરહે નિર્ગ્રંથ સાધુની સેવા કરવામાં વિશેષે રસિક થવું. કેમકે તેવા સદ્ગુરૂથકી ભવ્ય પ્રાણીઓને ભવભયને હરનારો શુદ્ધ દેવ, ગુરૂ અને ધર્મ સંબંધી તત્ત્વ ઉપદેશ મળે છે, જેને આદરીને અનેક ભવ્યજીવો ભવજળધિ સહેજ તરે છે, અર્થાત્ સર્વ દુઃખોનો અંત કરી અંતમાં અક્ષયસુખને વરે છે.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

(સદ્ગુરૂ ઉપદેશ-ત્રણ તત્ત્વોનું સેવન.)

હો ભવ્યો ! જો તમે જન્મ, જરા અને મૃત્યુ,-આધિ, વ્યાધિ અને ઉપાધિ જન્ય અનંત દુઃખથી ભરેલા આ ભવ (સંસાર) થી ઉભગ્યા હો, અને તમને મોક્ષપુરીના અક્ષય સુખને સાક્ષાત્ અનુભવવા ખરેખરી અભિલાષા જાગી હોય તો સંસારના સંપૂર્ણ દુઃખોને કાપવા અને મોક્ષના અક્ષય સુખને સાધવા આ પ્રમાણે ઉદ્યમ કરો. પ્રથમ તો પૂર્વે કહેલા દોષોથી દૂષિત એવા કુદેવ, કુગુરૂ અને કુધર્મને હમેશને માટે સર્વથા જળાંજલિ દ્યો, તેમનો સર્વથા ત્યાગ કરો અને શુદ્ધ દેવ (વીતરાગ-પરમાત્મા) શુદ્ધ ગુરૂ (નિગ્રંથ-અણગાર) અને શુદ્ધ ધર્મ (સર્વજ્ઞ ભાષિત) નું શુદ્ધ દીલથી સેવન કરો. મન વચન અને કાયાની ત્રિકરણ શુદ્ધિથી શુદ્ધ દેવ, ગુરૂ અને ધર્મની આરાધના કરો. મનથી પણ કુદેવાદિકની ઇચ્છા ન કરો, વચનથી તેમની પ્રાર્થના ન કરો અને કાયામાં ગમે તેવું કષ્ટ આવી પડે તોપણ કુમારપાળ ભૂપાળની પેરે ધીરજ ધારી અડગ-નિર્ભય રહો. આમ અચળ રીતે ત્રણ તત્વોનું સેવન કરવાથી અંતે તમે ઘણું શ્રેષ્ઠ સુખ પામશો, નહિતો તમે હારી જશો. જગતમાં પણ 'ક્ષણ મારો ક્ષણ તોલો' થનાર ચળ ચિત્તવંત નિંદાપાત્ર થાય છે અને જેવું મનમાં તેવું વચનમાં અને તેવુંજ કાયામાં વર્તાવનાર જગતમાં બહુ યશવાદ પામે છે, કુમારપાળની પેરે બીજા જીવોને દાખલારૂપ થવાય છે, માટે સ્થિર મન વચન અને કાયાવડે શુદ્ધ દેવ ગુરૂ અને ધર્મરૂપ ત્રણે તત્વોનું એકાગ્રપણે આરાધન કરવું, જેથી અંતે આપણે પણ તે રૂપજ થઇએ. એટલે ચારે ગતિરૂપ ભવ ભ્રમણનારી પંચમી ગતિરૂપ અક્ષયપદ અવશ્ય પામીએ અને સર્વ દુઃખોનો અંત કરી સંપૂર્ણ સુખસ્વાધીન કરી કાયમ તેનો સાક્ષાત્ અનુભવ (ભોગવટો) કરીએ. (તથાસ્તુ)

(સાત મહા વ્યસનોનું વારવું.)

હો ભવ્યો ! નરક ગતિમાં જવાના મુખ્ય બારણા (દરવાજા) જેવાં સાત મહા વ્યસનો જ્ઞાની પુરૂષોએ શાસ્ત્રમાં વર્ણવ્યા છે. સમજીને તે વ્યસનોનો ત્યાગ કરનાર નરક ગતિથી પોતાનો બચાવ કરી સ્વર્ગપુરી કે મોક્ષપુરીમાં સુખે કરી સધાવે છે. માટે તેમની સમજ થવા માટે તેમનું સંક્ષેપથી વર્ણન કરીએ (૧) માંસ, (૨) મદિરા યા દારૂ, (૩) મૃગયા યા શિકાર, (૪)

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

પરસ્ત્રીગમન યા વ્યભિચાર, (૫) વેસ્યાગમન, (૬) ચૌર્યકર્મ યા ચોરી, (૭) જુગાર યા જુગાર. આ સાતે વ્યસનો મહા પાપમય અને ઉભય લોક (આ લોક અને પરલોક) વિરૂદ્ધ હોવાથી, સર્વથા દુઃખદાયીજ છે. આ સાત માંહેના કોઇ પણ એક મહા વ્યસનથી પરાભવ પામેલો પ્રાણી અંતે અવસ્ય પાયમાલ થાય છે, તો તે સાતેને સેવનારનું તો કહેવુંજ શું?

આ વસ્તુઓના હડહડતા વ્યસની લોકો મહા નીચ કર્મના કરનાર હોવાથી આ લોકમાંજ અતિ ધિક્કારને પામે છે-મહા દંડ પામે છે. યાવત્ કમોતે (અકાળ અને અસમાધીવાળું મૃત્યુ પામી) મરે છે અને પરભવમાં તો નરક નિગોદ આદિ અનંત દુઃખ અનેકવાર પામે છે. નરકને વિષે પરમાધામી વિગેરે મહા આકરી વેદના ઉપજાવે છે. ત્યાં કોઇ શરણભૂત થતું નથી. પડયા ઉપર પાટુની પેરે યા બળ્યા ઉપર ક્ષારની પેરે પરમાધામીઓ પૂર્વે કરેલાં મહા પાપોને સંભળાવી સંભળાવી બહુ બહુ સંતાપે છે. તે સર્વ નહિ સહન થઈ શકવાથી તેઓ મહા પોકાર કરે છે, પણ તે સાંભળી કોઇને દયાનો છાંટો આવતો નથી. વજ્ર જેવી કઠીન છાતીવાળા પરમાધામીઓ આવા પાપીઓને પીડતાજ જાય છે. તે વખત પૂર્વે કરેલાં પાપો યાદ આવવાથી ઘણો પરિતાપ (પશ્ચાત્તાપ) થાય છે; પણ જેવું જેવું આકરૂં પાપ કર્યું હોય છે તે તે પ્રમાણે વિડંબના-દુઃખ ભોગવ્યા પછીજ ત્યાંથી છુટકો થાય છે, તે પણ સમતાથી ભોગવે તો, નહિતો મહા આર્ત રૌદ્ર ધ્યાનથી પાછાં ભારે નિકાચિત કર્મ નવાં બાંધી આગળ તેથી પણ આકરાં વધારે દુઃખ ભોગવવાં પડે છે.

આ પ્રમાણે પહેલાં અને પછી પણ કેવળ દુઃખનેજ દેનારાં આ ઉપર બતાવેલાં સાતે મહા વ્યસનોને બુદ્ધિવંતે પોતાનાજ હિતની ખાતર સંકલ્પ (નિશ્ચય) પૂર્વક તજવાં જોઇએ. આ મહા વ્યસનોને સેવનાર (મન વચન અને કાયાવડે કરનાર, કરાવનાર, યા કરનારની અનુમોદના કરનાર) મહા સંક્લિષ્ટ પરિણામવડે, મહા અશુભ નિકાચિત કર્મ બાંધી પોતાનાજ આત્માને મહા મલીન કરી નરકાદિક અધોગતિ પામી અનંત દુઃખો પામે છે. તેથીજ પરમ કૃપાળુ શ્રી સર્વજ્ઞ પ્રભુએ ભવ્ય જીવોના ભલાની ખાતર ઉપર બતાવેલાં મહા વ્યસનો પરીહરવા પવિત્ર શાસ્ત્રોમાં પ્રસંગે પ્રસંગે ઉપદેશ કરેલો છે. કોમળ હૃદયવાળા પવિત્ર આશયવાળા પ્રાણીઓ તેનો પવિત્ર

For Private And Personal Use Only

ઉપદેશ પામીને પૂર્વોક્ત સાત મહા વ્યસનોનો જેમ બને તેમ શીઘ્ર અવશ્ય ત્યાગ કરે છે કેવળ અર્ધદગ્ધ યા દુર્વિદગ્ધ દુર્ભાગી જીવોજ તેવા સદુપદેશનો અનાદર કરી કુમતિની કદર્થનાને સહન કરતા આપમતિએ અવળા ચાલે છે. તેઓની છાતી તેવાં ઘોરકર્મ કરવામાં અત્યંત કઠીન વજ્ર જેવી હોવાથી તેઓ બાપડા નરકાદિક મહા દુઃખોનાજ અધિકારી છે. તેમજ તેવા સદુપદેશાદિકને વિરહે અનાદિના અવળા અભ્યાસવડે તેવાં કુકર્મોને સેવનારના પણ તેવાજ હાલ થાય છે આ ઉપદેશનું તાત્પર્ય એ છે કે-પૂર્વ પુણ્યયોગે પ્રાપ્ત થયેલી સદ્ગુરૂ આદિ ઉત્તમ સામગ્રીનો લાભ લેઇ જેમ બને તેમ શીઘ્ર પૂર્વોક્ત સાત મહા વ્યસનોનું સ્વરૂપ યથાર્થ (સહેતુક) સમજી તેઓનો અવશ્ય સંકલ્પ પૂર્વક ત્યાગ કરવો એજ દરેક બુદ્ધિવંત દેહધારીનું કર્તવ્ય છે.

છતી સામગ્રીનો અનાદર કરી આગળ ઉપર પ્રાપ્ત થનાર સામગ્રી યોગે સાધવાની આશા કેવળ દુરાશા રૂપજ છે. કેમકે તથા પ્રકારના સત્ સાધન વિના તેવી ઉત્તમ સામગ્રીનો જન્માંતરે લાભ થવો સંભવિતજ નથી. અજ્ઞાનવશે અતીત અનંત કાળ તો એમનો એમ વ્યર્થ ગમાવ્યો, અને અત્યારે પણ પૂર્વ સંચિત યોગે પ્રાપ્ત થયેલી સત્ સામગ્રીનો લાભ લઇ શકતો નથી, તે મંદ ભાગ્ય યા હત ભાગ્ય દુર્ભવ્યને આગળ અવશ્ય બહુ શોચવું પડશે. પૂર્વ પુણ્ય યોગે પ્રાપ્ત થયેલો આ ઉત્તમ મનુષ્ય ભવ સદ્ગુરૂ સમાગમાદિક રૂપ સત્ સામગ્રીનો છતો લાભ પામી પ્રમાદ મહા શત્રુને વશ પડી ચિંતામણિ રત્ન સદ્રશ ધર્મનું આરાધન કરતા નથી તે મૂઢ-પામર પ્રાણીઓ ખરેખર ચતુર્ગતિ રૂપ સંસાર અટવીમાં બહુવાર રઝળી મહા દુઃખ વિટંબના પામે છે અને પામશે, માટે દુઃખથી ડરનારા અને સુખના અર્થી જીવોએ અવશ્ય પ્રમાદના પાશથી છૂટી સ્વશ્રેય સાધવા ન ચૂકવું. અત્યારે થોડા વખતમાં સ્વાધીનપણે અલ્પ કષ્ટે ધારે તો આત્મ સાધન થઇ શકે તેમ છે, પણ પ્રમાદથી આ અમૂલ્ય તક ચૂકયો તો પછી પાછું ઠેકાણું પડવું મહા મુશ્કેલ છે. પછી તો પરાધીનપણે પૂર્ણ દુઃખ દરીઆમાં ડુબ્યા છતાં કોઇપણ શરણભૂત થનાર નથી. શ્રી શત્રુંજય મહાત્મ્ય વિષે કંડુરાજના અધિકારે શ્રી ધનેશ્વર સૂરિજી કહે છે કે

"धर्मेणाधिगतैश्वर्यो, धर्ममेव निहंतियः ।
कथं शुभायतिर्भावी स स्वामीद्रोह पातकी." ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

સારાંશ એ છે કે પૂર્વે સેવેલા ધર્મનાજ પ્રભાવે કરી સર્વ સંપત્તિ પામ્યા છતાં જે મૂઢ બુદ્ધિ ધર્મનેજ હણે છે તે સ્વામીદ્રોહ કરનાર મહા પાતકીનું શ્રેય શી રીતે થશે? અર્થાત્ કદાપિ થઇ શકવાનું નહિ. એક સામાન્ય રાજાનો આજ્ઞાભંગ રૂપ મહા અપરાધ કરનારને મહા દુઃખ સહન કરવું પડે છે તો ત્રિજગત્-ગુરૂશ્રી જિનેશ્વરદેવે પરમ કરૂણા-હિત બુદ્ધિથી ફરમાવેલી હિત-શિક્ષા રૂપ ઉત્તમ આજ્ઞાનું તદન ઉલંઘન કરી મદોન્મત્ત બની કેવળ વિષય સુખનીજ લાલચમાં લપટાયેલા અતિ દીન-પામર પ્રાણીઓને કેટલું બધું આગળ ઉપર સહન કરવું પડશે? અહો! મોહમદિરાના મોટી નિશામાં મગ્ન થઇ ગયેલા તે મહા મૂઢ જનોને તે સંબંધી ખ્યાલ પણ આવતો નથી કે અત્યારે એક ક્ષણભર સુખ તે પણ અતિ તુચ્છ-કલ્પિત અને તેનો વિપાક-પરિણામ મહા ભયંકર-અવશ્ય ભોગવવોજ પડશે.

વિષયો કિંપાકના ફળની જેમ પ્રથમ મુગ્ધ જીવોને મિષ્ટ લાગે છે, પણ અંતે મહા અનર્થ ઉપજાવ્યા વિના રહેતા નથી. ખરજાલુને ખરજ ખણતી વખતે જો કે મિઠાશ ઉપજે છે, પણ પરિણામે ઘણો પરિતાપ થાય છે. ગ્રીષ્મ ઋતુમાં તૃષાતુર થયેલા મુગ્ધ મૃગલા મૃગતૃષ્ણા (જાંઝવાના જળ) દેખી દોડે છે, પણ તે બાપડા કષ્ટ માત્ર ફળ પામે છે તેમ વિષયાતુર જીવો તે તે વિષય વિષે સુખના ભ્રમથી દોરાઇ મહા દુઃખ વિટંબના પામે છે. આમ સમજી ચતુર શિરોમણીજનો નિરંતર ચેતતાજ રહેછે, જેથી કદાપી તેઓની આવી અપદશા થતીજ નથી.

કેટલાક મુગ્ધો તો એ સમજથી તે તે વ્યસનાદિક મહા પાપો જો કે આમ વ્યવહારથી સેવતા દેખાતા નથી, તોપણ તે તે બાબતની તત્વતઃ સમજ વિના, શ્રી જિનેશ્વર દેવ યા નિર્ગ્રંથ મુનિરાજના પરમ કરૂણામય સદુપદેશનો પ્રમાદ પરવશ પડી અનાદર કરવાથી-તે તે મહા વ્યસનાદિકનો નિયમ (સંકલ્પ પૂર્વક ત્યાગ) નહિ કરવાથી પાપના ભાગી તો થાયજ છે. તે તે વ્યસનાદિકનો ત્યાગ કરવા જે દૃઢ સંકલ્પ કરવો જોઇએ તેની ખામીથી તે તે મહા પાપ સેવનારની પેઠે પોતે પણ પાપના ભાગી થયાજ કરે છે.

કેટલાક જીવો અજ્ઞાન દશાથી એમ બોલતા જણાય છે કે જે કામ આપણે કરતાજ નથી તેનું પચ્ચખ્ખાણ લેવાનું શું પ્રયોજન છે? આ આદિ

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

અનેક કુતર્કો વડે અન્ય મુગ્ધ જીવોને પણ ભ્રમમાં નાંખી સ્વચ્છંદ રીતે મિથ્યા-માર્ગની પુષ્ટિ કરે છે, તેમને તેમના કુતર્કોનું સમાધાન કરવા **શ્રી ઉમાસ્વાતિ વાચક કૃત શ્રાવક પ્રજ્ઞપ્તિ** મૂળ-ટીકા કે ભાષાંતર મનન પૂર્વક વાંચવાની કે સાંભળવાની ખાસ ભલામણ કરીએ છીએ. આ સંસાર ભ્રમણ કરવાના મૂળ કારણ ભૂત રાગ દ્વેષ અને મોહાદિકથી સર્વથા મુક્ત થએલા સર્વજ્ઞ પ્રભુના પરમ પવિત્ર પ્રવચનપર પૂર્ણ વિશ્વાસ રાખવો એ ભવભીરૂ ભવ્ય સત્વોનું ખાસ કર્તવ્ય છે. તેવા સર્વજ્ઞ પ્રભુના સાક્ષાત્ વિરહે સર્વત્ર અવિરોધી આગમો યા આગમધરોજ આત્માર્થી મુમુક્ષુ વર્ગને તેમજ દુઃખથી ડરી સુખની ચાહના રાખનાર પ્રાણીઓને ખાસ નિયામક છે. તેમનીજ ઉપેક્ષા કરી સ્વચ્છંદપણે કેવળ વિષય સુખનીજ આશંસામાં પડી જનાર પાપી પ્રાણીઓ પરભવને વિષે અને કવચિત્ આ ભવને વિષે પણ મહા પશ્ચાતાપ પામે છે. તેમના હિતની ખાતર અહીં પ્રસંગે લેશમાત્ર કહેવાયું છે, બાકીતો પૂર્વે મહા પુરૂષોએ તે તે માંસાદિ મહા વ્યસનોના સેવનારાની થયેલી અને થતી દુર્દશા વર્ણવીને અનેક રીતે અનેક ઠેકાણે તે તે મહા વ્યસનોનો પ્રતિષેધ કર્યો છે. તેમજ તે તે વ્યસનાદિકથી સંકલ્પ પૂર્વક વિમુખ રહેનાર અર્થાત્ તે તે માંસાદિક મહા વ્યસનોનો ત્યાગ-નિયમ કરનાર સત્પુરૂષોના દાખલા ટાંકી અન્ય ભવ્ય પ્રાણીઓને પ્રેરણા કરેલી છે. બુદ્ધિવંતે કોઇ પણ કામ તેનું પરિણામ વિચારવા પૂર્વકજ કરવાનું છે. તેવો યોગ્ય વિચાર કર્યા વિના જે સહસા કામ કરે છે તેને બહુધા પશ્ચાતાપ કરવાનો પ્રસંગ આવે છે. શાસ્ત્રકાર કહે છે કે–

“હોય વિપાકે દશ ગણું રે, એકવાર કિયું કર્મ;
શત સહસ્ર કોટિ ગમેરે, તીવ્ર ભાવના મર્મરે, પ્રાણી !
જિનવાણી ધરો ચિત્ત.”

પરમાર્થ એવો છે કે કોઇ પણ અકૃત્ય સામાન્ય રીતે મોહ કે અજ્ઞાનનેવશે કર્યું તો તેને બદલે દશ ગુણો દંડ તો ભોગવવોજ પડે છે, પણ જો તેજ અકૃત્ય રાચી માચીને અત્યંત સંક્લિષ્ટ પરિણામે કરવામાં આવે તો તેના પ્રમાણમાં સો ગુણો, હજાર, લાખ, ક્રોડ, ક્રોડા ક્રોડ યાવત્ અસંખ્ય યા અનંત ગુણો દંડ સહન કરવો પડે છે.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

આ પ્રમાણે સમજી માંસાદિક સાત મહા વ્યસનોથી સર્વથા ઓસરવું એટલુંજ નહિ પણ સર્વ પાપસ્થાનોનો સર્વથા પરીહાર કરવા બનતો પ્રયત્ન કરવો. કેટલાક દુર્વિદગ્ધો (પંડીત મન્યો) શિવોડહં, બ્રહ્માડસ્મિ, ઇત્યાદિક મિથ્યા ઘોષો કરતા દેખાય છે, પણ તેમનાં આચરણ જોતાં પ્રેક્ષકોને તો તેઓ બ્રહ્મ રાક્ષસો ભાસે છે. કારણ કે માંસ, મદિરા જેવી અતિ નિંદનીક વસ્તુઓ પણ તેઓ તજતા નથી, એટલુંજ નહિ પણ અબ્રહ્મ (મૈથુન) સેવનાદિક અગણિત પાપ પંકમાં અહોનિશ સૂકરની પેરે તેઓ રાચે માચે છે. આમ જણાવી તેઓની નિંદાવડે તેઓની વિગોવણા કરવા-કરાવવાનો અમારો આંતર પરિણામ નથી, કિંતુ તેઓ શિવોડહં ઇત્યાદિ વચન માત્રથી જેવું ઉચ્ચરે છે તેવુંજ ક્રિયામાં મૂકે અર્થાત્ કોઇપણ સચેતન પ્રાણી વર્ગને મનથી, વચનથી કે કાયાથી સ્વયં (પોતે) ઉપદ્રવ ન કરે, ન કરાવે, તેમજ કરનારને સારો ન માને, એમ અંતઃકરણથી ઇચ્છીએ છીએ.

જેવું વચનમાં તેવુંજ મનમાં અને તેવુંજ કાયાવડે વર્તાવનાર (પાળનાર) નિર્માયી, નિષ્કપટી કે નિર્દંભી કહેવાય છે. પણ મનમાં જૂદો, વચનમાં જૂદો અને કાયામાં જૂદો વર્તનાર તો કેવળ માયાવી, કપટી, કે દંભી તરીકેજ ગવાય છે. તાત્વિક (ખરો) શિવ (શંકર) કદી કોઇને કોઇપણ પ્રકારે પોતે પીડે નહિ, બીજા પાસે પીડાવે નહિ તેમજ પીડનાર નીચ અધમની અનુમોદના પણ કરે નહિ. છતાં તેથી તદ્દન વિપરીત વર્તનાર તો એક કેવળ મિથ્યા ડોળઘાલુ માયાવીજ માનવા યોગ્ય છે.

શુદ્ધ નિશ્ચયનયથી જોતાં આત્માને વર્ણ, જાતિ કે વેદાદિક કંઇપણ ઘટતુંજ નથી, પણ વ્યવહારનયથી કર્મ સંબંધે જીવોની વિચિત્ર પરિણતિને વશે શાસ્ત્રકારોએ વર્ણાદિકની વ્યવસ્થા કરેલી દીસે છે. અનુભવ ગોચર પણ તેમજ થાય છે. જો કે શાસ્ત્રકારોએ સામાન્ય રીતે વર્ણાદિકની વ્યવસ્થા કરી બતાવી છે, તોપણ તેમનો તત્ત્વ ઉપદેશ તો એજ છે કે કેવળ અમુક વર્ણાદિકમાં ઉત્પન્ન થવા માત્રથી તેને તે રૂપજ માની લેવો નહિ, કિંતુ ગુણ દોષના વિવેક સાથે તેના આચરણને બરાબર લક્ષ્યમાં લઇને તેમાં અમુક વર્ણાદિકનો આરોપ કરવો. અન્યથા નહિ. કેમકે કોઇ નામ માત્રથી ઉચ્ચવર્ણ ગણાતા છતાં પ્રત્યક્ષ મહા ઘોર પાપકર્મના કરનારા પણ જણાય છે તેમજ નામ માત્રથી નીચજાતિ-

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

વર્ણવાળા ગણાયા છતાં પ્રત્યક્ષ રીતે અનેક સદ્ગુણોવડે ઉચ્ચ અધિકારને સંપ્રાપ્ત થયેલા દીસે છે. આવે પ્રસંગે શાસ્ત્રકારોના તત્ત્વ ઉપદેશ ઉપર ખાસ લક્ષ્ય રાખવાની જરૂર છે. અન્યથા મતિભ્રમથી વારંવાર સ્ખલના થવાનો સંભવ છે. **ઉપદેશમાળા**દિક શાસ્ત્રકર્તાઓએ પણ તત્ત્વ-ધર્મને અવલંબીનેજ જાતિ આદિકની મુખ્યતા કહી નથી. તેવા મહા પુરૂષોનાં વચનનો વિવેકી પુરૂષોએ અવશ્ય આદર કરવો યોગ્ય છે. આપ્ત વચનથી આપણે જાણી શકીએ છીએ કે ચંડાળ જેવી નીચ જાતિમાં જન્મેલા **મેતાર્થ, હરકેશી** આદિક પુરૂષો પવિત્ર રત્નત્રયીને સમ્યગ્ પ્રકારે આરાધી મોક્ષપદ સાધી શક્યા છે, તેમજ સુલસ જેવા ચંડાલના કુળમાં ઉત્પન્ન થયા છતાં શ્રાવકવ્રતને આરાધી દેવગતિને વરી શક્યા છે. માટે તત્ત્વ વિચારે તો ગુણજ નિયામક છે. આથીજ નીચકુળને વિષે ઉત્પન્ન થયા છતાં અનેક સદ્ગુણ શિરોમણિઓ પોતાના પવિત્ર આચરણોવડે જગત્વંદ્ય થઇ પરમપદ પ્રાપ્ત થયા છે. તેમજ ઉત્તમ કુળમાં ઉત્પન્ન થયા છતાં અનેક દોષોનું સેવન કરી અસંખ્ય મલીન આત્માઓ અધોગતિને પ્રાપ્ત થયા છે. માટે ઉત્તમ કુળમાં અવતરવા માત્રથી મોક્ષ કદાપિ માની લેવાનો નથી. મોક્ષપ્રાપ્તિને યોગ્ય ઉત્તમ ગુણોનું સેવન કરવાથીજ સર્વ આત્માઓનું શ્રેય થવાનું છે, અન્યથા નહિ. એમ સમજી તેવા ઉત્તમ ગુણો ધારવા અને દોષોનું ઉન્મુલન કરવા સદા સાવધાન રહેવું બુદ્ધિશાલી જનોને ઉચિત છે. જ્યાં સુધી ઉભયલોક વિરૂદ્ધ માંસ ભક્ષણાદિક મહા પાપોનો પરીહાર કર્યો નથી ત્યાં સુધી મોક્ષ સંપાદક વિવેક આદિક ઉત્તમ ગુણોની પ્રાપ્તિ થવી અતિ મુસ્કેલ છે. માટે અનંત દુઃખ દાવાનળમાં પચાવનારા આવા મહા દોષોનો સદા સર્વથા પરીહાર કરવા તાત્ત્વિક (ખરા) સુખના કામી જનોએ ઉજમાળ થવું ઘટે છે. ઇત્યલમ. સંપૂર્ણ.

મુનિ કર્પૂરવિજયજી.

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

जैन डीरेक्टरी.

બીજી જૈન કોન્ફરન્સ મુંબઈમાં ભરાણી ત્યાર અગાઉથી જૈન ડીરેક્ટરીની આવશ્યકતા વિષે આ માસીકમાં એકથી વધારે વખત લખવામાં આવેલું છે અને એક વખત તો ખાસ એ સંબંધમાંજ આર્ટીકલ લખવામાં આવેલો છે. તત્પશ્ચાત મુંબઈ જૈન કોન્ફરન્સમાં સર્વાનુમતે એની આવશ્યકતા સિદ્ધ થયેલી છે ત્યાર પછી હાલ સુધી એવી રાહ જોવામાં આવતી હતી કે મુંબઈમાં રીસેપ્શન કમીટીએ કરેલા ફંડના વધારામાંથી આ કામ શરૂ કરવામાં આવશે અથવા કોન્ફરન્સ ઓફીસ તરફથી એ કામ ઉપાડી લેવામાં આવશે, પરંતુ ગમે તે બીજાં કારણોથી અથવા પ્રમાદથી ઉદ્યોગી અને ઉત્સાહી ગણાતા મુંબઈ શેહેરના જૈન આગેવાનોએ એ કાર્ય અદ્યાપિ હાથ ધર્યું નહીં અને જૈન કોન્ફરન્સ ઓફીસ તરફથી તો કોઈપણ કામની શરૂઆત થયેલી દ્રષ્ટિએ આવી નહીં, જેથી છેવટે ભાવનગર શેહેરના ઉમંગી જૈન બંધુઓએ સદરહુ કામ હાથ ધરવાની પહેલ કરી છે.

ભાવનગરમાં જૈન કોમમાં ચાર સભાઓ ચાલે છે. ૧ જૈનધર્મ પ્રસારક સભા, ૨ શ્રી આત્મારામજી જૈન પુસ્તકાલય કમીટી, ૩ જૈન યુનીયન અને ૪ જૈનધર્મ પ્રબોધક સભા. આ ચારે મંડળના ભાવનગર નીવાસી મેમ્બરોની એક એકત્ર કમીટી નીમવામાં આવી છે, જેનું નામ "જૈન ડીરેક્ટરી કમીટી" રાખવામાં આવ્યું છે. તેના તરફથી જૈન ડીરેક્ટરીને માટે પ્રથમ જૈન વસ્તી પત્રક તૈયાર કરવા સારૂ ફારમો છપાવી સદરહુ કામ શરૂ કરવામાં આવ્યું છે, એ કમીટીમાં સુમારે ૧૦૦ ઉપરાંત મેમ્બરો છે. તેનો બહોળો ભાગ ઉત્સાહી તેમજ કેળવણી લીધેલો છે. ભાવનગરી ગ્રેજ્યુએટો અને અંડર ગ્રેજ્યુએટો તમામ એ કમીટીમાં છે. કામ ઘણું સત્વર શરૂ કરવામાં આવ્યું છે અને એક અઠવાડીઆની અંદર ફારમો છપાવી, તેને લગતી વિશેષ સમજુતીવાળી નોટ બહાર પાડી જાહેર ખબરો પણ બહાર પાડી છે અને ત્યાર પછીના અઠવાડીઆમાં જુદા જુદા વોર્ડોમાં ફારમો ભરી લાવવા માટે નીમાયેલા વોલન્ટીયરો ફારમો પણ તમામ ભરી લાવ્યા છે. તેની સાથે દરેક વોર્ડમાં નીમેલા બબ્બે સુપરવાઇઝરોના રીપોર્ટો પણ રજુ થઇ ગયા છે હવે તેની ઉપરથી કરવાની જુદી જુદી તારવણી

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

અને તે તારવણી ઉપરથી નીકળતો સાર અને રહસ્ય તૈયાર કરી તેને રીપોર્ટ તરીકે બહાર પાડવાનું કામ શરૂ થયેલું છે.

આ ફારમોમાં જુદા જુદા ૧૧ આસનો પાડવામાં આવ્યા છે અને ફારમને મથાળે વોર્ડ નંબર, ફાર્મ (ઘર) નંબર, ઘરના અગ્રણીનું નામ, જ્ઞાતિ, ધર્મ અને ઘરનું ઠેકાણું લખવાનો સમાવેશ કરેલો છે. આસનોમાં ૧ માણસોનો ચડતો નંબર. ૨ માણસોના નામો. ૩ પુરૂષ-સ્ત્રી-છોકરો કે છોડી. ૪ ઉમર. ૫ કુંવારો-વેશવાળ કરેલો-પરણેલો કે વિધુર અને સ્ત્રી જાતિ માટે કુંવારી, વેશવાળ કરેલી, પરણેલી કે વિધવા. ૬ ભણેલ છે? ૭ હોય તો કયાં સુધી? ૮ ગુજરાનનું સાધન (ધંધો, નોકરી અથવા અન્ય જે હોય તે). ૯ મૂળનું અને હાલનું વતન. ૧૦ શારીરિક ખોડ અને ૧૧ રીમાર્ક. એવાં જુદા જુદા આસનો પાડેલાં છે. તે દરેક આસન કેવી રીતે ભરવા તે સંબંધી સ્પષ્ટ સમજુતી પત્ર છપાવેલ છે. તેમાં મુખ્યત્વે નીચેની બાબતો સમજાવેલી છે.

૧ માણસોના નામમાં સ્ત્રી જાતિમાં પરણેલીને માટે તેના નામ સાથે અમુકની પત્ની અથવા વિધવા એમ લખવાનું ઠરાવ્યું છે.

૨ પરણેલી દીકરીનું નામ પીયરમાં લખવું નહીં.

૩ પરણાવ્યા વિનાની દીકરીને છોડીમાંજ ગણવી.

૪ છોકરો ૧૨ વર્ષ સુધીની ઉમર વાળાને ગણવો.

૫ કોઇ પણ વર્ષના ૭ માસ ઉપર થયા હોય તે વર્ષ આખું ગણવું ને ૭ માસની અંદરને ગણત્રીમાં લેવા નહીં.

૬ વર્ષની અંદરના બાળકની વયના મહીના લખવા.

૭ ગુજરાતી યા બાળબોધ લખી વાંચી શકે તેને ભણેલ લખવો.

૮ ગુજરાતી યા ઇંગ્રેજી જયાં સુધી ભણેલ હોય તે ત્યાર પછીના આસનમાં લખવું.

૯ ધર્મ સંબંધી અભ્યાસની ટુંકી વિગત રીમાર્કમાં લખવી હણ બે

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

પ્રતિક્રમણની અંદરના અભ્યાસવાળા માટે કાંઈ ન લખવું (હવે પછી ફરીને ફારમો છપાવવા પડે તો ધાર્મિક અભ્યાસનું આસન વધારવાની જરૂર છે.)

૧૦ ગુજરાનના સાધનમાં ધંધો કાપડ, સુતર, શરાફી, રૂ, અનાજ, કરીયાણું વિગેરેમાંથી જે હોય તે લખવો અને નોકરીમાં સરકારી, દરબારી વેપારી અથવા ખાનગી નોકરી લખવી. અન્ય સાધનમાં પેનશન, મકાન ભાડું, સટ્ટો અથવા એવું જે સાધન હોય તે લખવું. સ્ત્રી જાતિમાં જે કુટુંબમાં રહેતી હોય તેને માટે તેમજ ધંધા યા નોકરીમાં દાખલ નહીં થયેલ છોકરાઓને માટે ગુજરાનના સાધનમાં "વડીલ" એમ લખવું. સ્ત્રીના ધંધામાં ઘર ધંધો અથવા બીજો કાંઇ ખાસ હોય તો તે લખવો. બીન રોજગારી પુરૂષને માટે બેરોજગાર લખવું અને ગુજરાનના કાંઈ પણ જાતના સાધન વિનાની વિધવાને માટે નિરાધાર શબ્દ વાપરવો. (આ આસન ઘણું ઉપયોગી હોવાથી બરાબર ભરવું.)

૧૧ સ્ત્રી પરણેલીને માટે મૂળ વતન તેના પીયરનું ગામ લખવું. પુરૂષને માટે વીસ વરસથી આવેલ હોય તો તે ગામ લખવું, નહીં તો મૂળ જ્યાંના વતની હોય તે ગામ લખવું. એક વરસથી ધંધા યા નોકરી માટે બહાર ગામ ગયેલ હોય તેનું હાલનું વતન જે ઠેકાણે તે હોય તે લખવું.

૧૨ અહીંના વતની સ્ત્રી યા પુરૂષ બહાર ગામ હોય તો પણ તેમનાં નામો અહીંના પત્રકમાં લખવાં.

૧૩ શારીરિક ખોડમાં માત્ર આંધળો, કાણો, બહેરો, મુંગો, લુલો યા પાંગળો એટલીજ લખવી, બીજી ન લખવી.

૧૪ રીમાર્કમાં કાંઇ નવીન હકીકત જાણવા લાયક હોય તો તે લખવી.

૧૫ નામ પાડ્યા વિનાના બાળકોને જે નામથી ઘરમાં બોલાવવામાં આવતું હોય તે નામ લખવું.

આવી અનેક સમજુતીઓ છપાવીને વોલંટીયરોને આપવામાં આવી હતી, હવે જે ફરમો ભરાઈને આવ્યા છે તે ઉપરથી દરેક પ્રકારની તારવ-

For Private And Personal Use Only

ણીઓ કરવાનું કામ શરૂ કરવામાં આવ્યું છે તેમાં મુખ્યત્વે અમુક શેહેરમાં આપણા જૈન વર્ગનાં ઘર કેટલાં? કઇ કઇ જ્ઞાતિનાં કેટલાં કેટલાં? તપા યા લોંકા (મૂર્તિ પૂજક) કેટલા કેટલા? કુલ માણસો કેટલાં? તેમાં સ્ત્રી, પુરૂષ, છોકરાને છોડી કેટલાં? દરેક જાતિની ઉમરની તારવણી. ભણેલ કેટલાં ને અભણ કેટલાં? ભણેલમાં ઉંચી કેળવણી લીધેલાં, અંગ્રેજી ભણેલાં, ગુજરાતી ભણેલાં અને ધાર્મિક અભ્યાસવાળાં કેટલાં કેટલાં? ગુજરાનના સાધનવાળાં કેટલાં ને બે રોજગાર ને નિરાધાર કેટલાં? ધંધાસર કેટલાં ને નોકરીમાં કેટલાં? કઇ કઇ જાતની નોકરીમાં? મૂળ અહીંના વતની કેટલાં? બહાર ગામના કેટલાં? શારીરિક ખોડવાળાં કેટલાં? આવી અનેક પ્રકારની તારવણીઓ કરવામાં આવશે. ત્યાર બાદ તેની ઉપરથી શું શું સાર ગ્રહણ કરવાનો છે તે રીપોર્ટ તરીકે તૈયાર કરી બહાર પાડવામાં આવશે.

મુખ્યત્વે આ પ્રથમની ગણત્રી ઉપરથી આટલો રસ્તો નીકળી શકશે કે અમુક ગામમાં, પ્રાંતમાં, દેશમાં કે આખા હિંદુસ્થાનમાં આપણા જૈન-શ્વેતાંબરી મૂર્તિ પૂજકોનાં ઘર અને માણસો કેટલાં છે? લગ્ન કેટલી ઉમરે થાય છે? વિધવાઓ કેટલી કેટલી વયવાળી છે અને તેની સંખ્યા કેટલા ટકા છે? ધંધાસર કેટલાં માણસો છે અને બીન રોજગાર કેટલાં છે? ગુજરાનના સાધન વિનાની વિધવાઓ કેટલા ટકા છે? ભણેલા અને અભણના કેટલા કેટલા ટકા છે? સ્ત્રી જાતિમાં કેળવણી કેટલે અંશે છે? ઉંચી કેળવણીએ પહોંચેલા કેટલા ટકા છે? ધાર્મિક અભ્યાસવાળાની સંખ્યા શી છે? કઇ કઇ જાતના વ્યાપારમાં કેટલી કેટલી સંખ્યા રોકાયેલી છે? કઇ કઇ જાતની નોકરીમાં કેટલાં કેટલાં માણસો છે? ઉંચી નોકરીએ ચડેલો વર્ગ કેટલો છે? શારિરીક ખોડ વાળાની સંખ્યા શું છે? ઇત્યાદી અનેક પ્રકારનું રહસ્ય સમજાયા પછી તેનાં કારણો અને તે સુધારવાના ઉપાયો વિગેરેની સમીક્ષા થઇ શકશે. ટુંકામાં આ ડીરેકટરીનો ઉપયોગ બુદ્ધિના વિસ્તારના પ્રમાણમાં વિસ્તૃત થઇ શકશે.

આનો પ્રથમની ગણત્રી થવાથી ટુંકે જે સાર કાઢી શકાશે તેનું સંક્ષિપ્ત સ્પષ્ટીકરણ કર્યું. પરંતુ ફરીને જ્યારે પાંચ યા દશ વર્ષે બીજી વાર ય-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir
For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ફરી કરવામાં આવશે ત્યારે ઉપર જણાવ્યા ઉપરાંત પહેલાં ને પછીના પત્રકોની તારવણી ઉપરથી ઘણી જાતનો નવો સાર નીકળી શકશે આપણામાં બાળ લગ્ન વધ્યા કે ઘટ્યા ? વિધવાઓ વધી કે ઘટી ? ઉમરનું પ્રમાણ શું રહ્યું ? વિદ્યાભ્યાસમાં વધ્યા કે ઘટ્યા ? સ્ત્રી કેળવણી કેટલી વધી ? ઉંચી કેળવણી લીધેલાની તેમજ ઉંચી પાયરીએ ચડેલાની સંખ્યામાં શું વધારો થયો ? એ રોજગારીપણું વધ્યું કે ઘટ્યું ? એકંદર વસ્તી ઘટી કે વધી ? ઇત્યાદિ અનેક બાબતો જાણવામાં આવશે, તે સાથે તેનાં કારણો શું ? તે પણ શોધી કાઢવામાં આવશે અને તેને માટે બની શકતા ઉપાયો લેવાની મેળવણી પણ મળી શકશે.

ડીરેકટરી માટે પ્રથમ ધારેલી બાબતો પૂર્ણ કરવા સારૂ આ રીપોર્ટની અંદર ભાવનગર શેહેર માંહેના દેરાસરો, પુસ્તક ભંડારો, જૈનશાસ્ત્રનો અભ્યાસ કરવાની શાળાઓ, સભાઓ, આગેવાન ગૃહસ્થો વિગેરેની હકીકત પણ ટુંકામાં જણાવવામાં આવશે.

આ કાર્યની શરૂઆત ભાવનગરમાં થયેલી જાહેરમાં આવવા ઉપરથી એમ માનવાને આશા રહે છે કે બીજાં શેહેરો અને ગામોવાળાઓ પણ તેનું અનુકરણ કરવા તત્પર થશે. કારણ કે દરેક કામમાં પહેલી લાઇન દોરવામાં જે મુશ્કેલી હોય છે તે પછી તેનું અનુકરણ કરવામાં હોતી નથી. રેલવે સડક બંધાયા પછી તેની ઉપર ડબા ચલાવવા મુશ્કેલ પડતા નથી. ઉત્સાહી જૈનબંધુઓ આ કાર્ય કરવાના ઉત્સાહથી ફારમ અને સમજુતીના નકશો મંગાવશે તો તે અહીંથી મોકલવામાં આવશે કે જેથી તેમાં બુદ્ધિ અનુસાર ફેરફાર કરીને અથવા તેજ પ્રમાણે કામ કરવાની સવળતા થઇ શકશે.

માત્ર એક ગામમાં કે એક શેહેરમાં ડીરેકટરીનું કામ થવાથી સામાન્ય રીતે આખા જૈનવર્ગને તે કામ ઉપયોગી થતું નથી, પરંતુ એ પ્રમાણે અમુક અમુક વિભાગવાળા પોત પોતાના વિભાગોની ડીરેકટરી તૈયાર કરે અને ત્યાર પછી તે બધા વિભાગોને એકત્ર કરીને તેનુ રહસ્ય કાઢવામાં આવે તો તે આખી જૈનકોમને બહુ ઉપયોગી થઇ પડે.

આ બાબતમાં જૈનકોન્ફરન્સ ઓફીસ તરફથી જો પ્રેરણા કરવામાં આવશે અને દરેક ગામ કે શેહેરવાળાને તેના ઘર પૂરતાં ફારમો પૂરા

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

પાડવામાં આવશે તો ઘણું ભાગે તે ખરચો બરાબર આવશે. ત્યાર બાદ અ ધુરૂં કામ પુરૂં કરવા માટે જરૂર પૂરતાં નોકરો રાખીને કામ લેવામાં આવશે તો થોડે ખર્ચે, થોડે પ્રયાસે અને થોડી મુદતે કામ પૂરૂં થઇ શકશે. પરંતુ આગેવાન તરીકે મુકરર કરેલા જનરલ સેક્રેટરી સાહેબોએ પૂરતી ચીવટ ધરાવવી પડશે મોટા હોદ્દા ધારણ કરવા અને વખતનો, દ્રવ્યનો કે પોતાની બુદ્ધિનો ભોગ ન આપવો યા તેમાં વાપરતાં કંજુસાઇ દાખવવી તે પોતાના હોદ્દાને શોભા આપનારૂં નથી. આ બાબતમાં હાલ વધારે લખવાની આવશ્યકતા નથી, કારણ કે આવતી કોન્ફરન્સ વડોદરામાં ભરાશે ત્યારે પોતાના આખા વર્ષના કામનો રીપોર્ટ રજુ કરવાની ફરજ આપણા જનરલ સેક્રેટરી સાહેબો પૂરી રીતે સમજે છે, તેથી તેઓ સ્વયમેવ પોતાની ફરજનો વિચાર કરી લેશે. ઇતિશં.

बनारस पाठशाळा संबंधी लेख.

શ્રી યશોવિજયજી જૈન શ્વેતાંબર બનારસ પાઠશાળાને ઉંચા પાયા ઉપર લાવવાના સંબંધમાં નિચે લખેલ વિષય ધ્યાન દઇને વાંચવા ખાસ વિજ્ઞપ્તિ છે.

એક વખત એવો હતો કે પ્રત્યેક શહેરોમાં પ્રત્યેક દેશોમાં, તેમજ પ્રત્યેક ગામોમાં વિદ્વાનોની સભા હરવખતે ભરાતી હતી; તેમાં ધર્મ શાસ્ત્રોનાં તત્વોની ચર્ચા થતી હતી અને લોકો અભિનિવેશનો ત્યાગ કરી ખરા તત્વની ઓળખાણ કરતા હતા. એક વખત એવો પણ હતો કે દરેક સ્થળમાં ધર્મના સાધનો પર ભારે ત્રાસ હતો અને હજારો પુસ્તકના ભંડારો તથા હજારો જિનાલયોનો નાશ થયો હતો. તથાપિ જૈન ધર્મના અગ્રેસરી વીર પુરૂષોએ જૈન ધર્મની પ્રાચીનતા જાળવી રાખી છે, જેની શુદ્ધતા અદ્યાપિપર્યંત દૃષ્ટિગોચર થાય છે.

આચાર્ય મહારાજાઓએ દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ અને ભાવ પ્રમાણે વર્તવા ફરમાન કર્યું છે તે વાત તો સહુ કોઇના ધ્યાનમાં હશે. આ કાળ કેવો છે

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

તે કહેવાની કાંઇ જરૂર નથી પ્રતાપી ગવર્નમેંટના સલાહ શાંતિવાળા રાજ્યમાં ખુલી રીતે સ્વાભિમત તત્ત્વોને તમારી શકિત અનુસાર લોકના હિત માટે વ્યાખ્યાન દ્વારા તેમજ લખાણદ્વારા જણાવો, સ્વાધિકારથી વિમુખ થયેલ પ્રાણીને સ્વપદના ભોકતા કરો, નિરર્થક કર્મ બંધન કરતા જીવોને સમજુતી પૂર્વક પાપથી દૂર કરો, મૈત્રી, પ્રમોદ, કારૂણ્ય અને માધ્યસ્થ ભાવનાઓના રહસ્ય સમજાવો, તીર્થંકર ભગવાને કહેલ સ્યાદ્વાદ શૈલી પૂર્વક વસ્તુ ધર્મની ઓળખાણ કરાવી કર્મવશ જીવોને અપૂર્વ આનંદમાં મગ્ન કરો, જૈન સરસ્વતીની દીલગીરીને દૂર કરો, જૈન બાળકોના વદન કમળમાં જૈન સરસ્વતી આનંદ પૂર્વક નિવાસ કરે તેવો પ્રયાસ કરો-ઇત્યાદિ કૃત્યો કરવામાં જે લાભ સમાયેલ છે તે વાંચક વૃંદના વિચાર ઉપર રાખવો મને ઠીક જણાયાથી અત્ર વિસ્તાર કર્યો નથી. બાબુઓ ઉપર દર્શાવેલ અપૂર્વ લાભ લેવા માટે જૈન વિદ્વાન્ વર્ગને તૈયાર કરવાની ખાસ જરૂર છે. જુઓ કે મુનિવરો સ્થાને સ્થાને વિહાર કરી ભવ્ય જીવોને અનર્ગલ લાભ કરે છે ને કરશે તથાપિ તૈયાર થયેલ જૈન યુવાન વિદ્વાન્ વર્ગ જુદાજ પ્રકારનો લાભ આપશે. જ્યાં મુનિવરોનો વિહાર દુઃશક્ય હશે ત્યાં પણ જૈન વિદ્વાનો પહોંચી જૈન ધર્મની પવિત્રતા પૂર્વક પ્રાચિનતા જન સમૂહમાં આનંદપૂર્વક પ્રતિપાદન કરી અનેક ભવ્યજીવોનું કલ્યાણ કરવા સમર્થ થશે. ભાઇઓ ! પ્રાચીન સમયમાં ધનપાળ પંડિતાદિક અનેક જૈન ગ્રહસ્થો વિદ્વાન્ હતા કે જેઓ રાજસભામાં અન્યદર્શનીઓ સાથે ધર્મચર્ચા કરી જૈનધર્મની પવિત્રતા સાચવી રાખવા ઉપરાંત જૈનધર્મનો વિજય વાવટો ફરકાવતા હતા; તેઓના રચેલા ગ્રંથો આ સમયમાં આપણા જોવામાં આવે છે ત્યારે આનંદ ઉત્પન્ન થવાની સાથે ખેદ થયા વિના રહેતો નથી કે આવા ગ્રંથો બનાવવા તો દૂર રહ્યા, પરંતુ આમૂલાગ્ર લગાવવા પણ અત્યારે દુર્ઘટ થઇ પડ્યા છે. અહો ! તે કાંઈ ઓછી દીલગીરીની વાત નથી. તીર્થંકરો, આચાર્ય મહારાજાઓ અને તમામ વિષયના શાસ્ત્રકર્તાઓ ગ્રંથો રૂપે આ લોકમાં સ્વાશય સ્થાપન કરી ગયા છે. તથાપિ આપણે વ્યાકરણ, ન્યાય કાવ્યકોષ અલંકાર સાહિત્ય અને સોળ સંસ્કાર આદિ કૃત્યો માટે અન્યદર્શનીના બનાવેલા ગ્રંથોની મદદ લેવાની જરૂર પડે છે તે ઓછું ખેદકારક નથી. પ્રથમથીજ અભ્યાસ કરનારને **રામ: રામૌ રામાઃ**-ઇત્યાદિ પાઠ શરૂ કરાવીએ છીએ અને લગ્નાદિકમાં **ૐ નમઃ શિવાય** ઇત્યાદિ ઉચ્ચારો સાથે જળાદિનું અ-

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

પેગ કરવું વિગેરે તમામ ક્રિયાઓ જૈનમતથી જુદી રીતે કરવામાં છે તે ઓછું શોચનીય નથી. બાબાઓ! આ તમામ પ્રકારની ન્યૂનતા દૂર કરવા જૈન વર્ગને વિદ્વાન બનાવવાની ખાસ જરૂર છે.

વિદ્વાનોને તૈયાર કરવા માટે હામ દામ અને ઠામ એ ત્રણેની આવશ્યકતા છે તેમાં હામ અભ્યાસીઓની છે, દામ માટે ઉદાર ગૃહસ્થોને વારંવાર વિનંતિ કરવાની આ પાઠશાળાના અનુયાયીઓની ફરજ છે અને ઠામ માટે બનારસ શહેર સર્વ પ્રકારે અનુકુળ છે. હવા પાણી સ્વચ્છ છે, વિદ્વાનોની જન્મ ભૂમિ છે, સંસ્કૃત જલ્પ તથા લેખ માટે સબળ સાધન છે, થોડા વખતમાં થોડા અભ્યાસમાં વિશેષ સહચારીપણાથી ભણનારાને સારૂં જ્ઞાન મળે તેમ છે, પરંતુ અભ્યાસ કરનારને મદદની ખામી છે.

આ પાઠશાળામાં અભ્યાસ કરનારના ત્રણ વર્ગ પાડીને જે અમુક વિષયમાં પાસ થાય તેને અમુક અમુક પગાર તથા **પંડીત, પ્રાજ્ઞ** અને **વિશારદ** આદિ પદવી મળે તેવો બંદોબસ્ત થવાની જરૂર છે આ પ્રમાણે થવાથી વિદ્યાર્થીઓની મનોવૃત્તિ ઉલ્લાસ પામે અને અભ્યાસ તરફનો ઉત્સાહ વધે. જે પગારો આપવા પડે તે પાઠશાળાના ફંડમાંથી આપવા અને પાઠશાળા વ્યવસ્થાપક કમીટીના મતાનુસાર તેઓ પોતાની ફરજ બજાવે એમ ઠરાવવું. જેમકે વકતૃત્વ શક્તિવાળાઓ ઉપદેશકો બની જૈનધર્મના અમુલ્ય રસનું ભવ્ય પ્રાણીઓને કર્ણ સંપૂટવડે પાન કરાવે, વ્યાકરણ ન્યાય આદિમાં પ્રવિણતા મેળવેલ વર્ગ લુપ્તપ્રાય થએલ જૈન વ્યાકરણ ન્યાયાદિના પઠન પાઠનનો ક્રમ શરૂ કરાવે, વિધિ રસિક વર્ગ જૈનવિધિનો પ્રચાર કરાવી પોતાની ફરજ અદા કરે, શોધ ખોળની બુદ્ધિવાળાઓ પ્રાચીન લેખોનો શોધ કરી જીર્ણોદ્ધાર આદિ કૃત્યોમાં પોતાના વખતનો ભોગ આપે અને અર્થ શાસ્ત્રમાં નિપુણ વર્ગ સાત ક્ષેત્રાદિકની ન્યૂનતા દૂર કરવા કમ્મર કસી લોકોને જાગ્રત કરવા હમેશાં મચ્યા રહે. પરંતુ આ પ્રમાણે જુદી જુદી નિપુણતાવાળાને તૈયાર કરવા દશ લાખ રૂપીઆનું ફંડ થવું જોઇએ '**પૈસા વિના કાર્ય સિદ્ધ થાય નહિ.**'

જુઓ! દિગંબરોએ મથુરામાં સંસ્કૃત પાઠશાળા ખોલી છે, જયપુરમાં પણ તેમની મોટી શાળા ચાલે છે, આર્યસમાજીઓએ અલ્હાબાદમાં કોલેજ કાયમ

For Private And Personal Use Only

કરી છે. ત્રિભ લોકોએ કોલેજ માટે રૂ ૨૦)નામનું ફંડ એકઠું કર્યું છે અને મુસલમાનોની મોટી કોલેજ અલીગઢમાં મોજુદ છે તો તે ફકીર નથી! આ અમુલ્ય શોભાના બનાવાને દિગંબરી ગણી નહિ. નાણું ગણાશે પણ ટાણું મળશે નહિ કેમકે દામ દેવા તૈયાર થશો ત્યારે કામ કરનાર તૈયાર નહિ હોય. આ વખત આપણો ખરેખર પુણ્યનો ઉદય સમજો કે મુનિરાજ શ્રી ધર્મવિજયજી પોતે કબુલાત આપે છે કે અભ્યાસ કરનાર વિદ્યાર્થીઓને ધર્મશિક્ષણ આપવા દશ વર્ષ બનારસમાં રહેવું. તે સાથે પ્રતિજ્ઞા કરે છે કે અભ્યાસ કરનાર જૈન બાળકોને મારે દીક્ષા આપવી નહિ, જેથી તે પ્રકારનો ભય ધરાવી અભ્યાસ કરવા માટે છોકરાઓને મોકલવામાં મનને સંકુચિત રાખવાપણું રહેશે નહિ

તેઓ સાહેબની ઉત્કંઠા જૈનધર્મના અકસ્થ વિદ્વાનો તેમજ ઉપદેશકો તૈયાર કરવાને અત્યંત વર્તે છે, તેથી જૈનબંધુઓ, તમામ બાળકોને અભ્યાસ કરવા માટે ઉત્સાહથી બનારસ મોકલો અને જૈનધર્મની ઉન્નતિ કરી મનુષ્ય જન્મને સફળ કરો. છેવટ વિનંતી કરવાની કે રાયબહાદુર બદ્રીદાસજી, કલકત્તાના ઓનરરી માજીસ્ટ્રેટ શા જેઠાભાઈ જેચંદ, શા વલ્લભજી હીરજી અને ભમુશાળી હીરાચંદ રોપકરણ તેઓએ બનારસ પાઠશાળા તપાસવા દરવરસે એક એક વખત આવવાની પોતાના ઉત્સાહ પૂર્વક કબુલાત આપી છે; તે પ્રમાણે દરેક સદ્ગૃહસ્થોએ એક વખત પાઠશાળાની મુલાકાત લેવી જરૂરની છે.

શા વેણીચંદ સુરચંદ.

મેસાણાવાળા. હાલ કાનપુર.

શ્રી જૈન કોન્ફરન્સ.

જૈન કોન્ફરન્સ ભરાયાને લગભગ સાત માસ પૂર્ણ થયા છે તે દરમ્યાન જૈન કોમના સંબંધમાં અને કોન્ફરન્સના સંબંધમાં અનેક બનાવો બની ગયા છે. કોન્ફરન્સની હીલચાલને મર્હુમ ફકીરચંદ પ્રેમચંદના મરણથી એક

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

સખત આંચકો લાગ્યો છે, કોન્ફરન્સની હીલચાલ ઉપર જૈન કોમનું ભવિષ્ય લટકે છે કોન્ફરન્સ તરફથી જે જે વિચારો કરવામાં આવે છે તે તરફ લોકો પૂરેપૂરા માનથી જુએ છે એમ આપણે છેલા સાત માસથી અવલોકન કરતા આવ્યા છીએ કોન્ફરન્સના કરેલા ઠરાવો પૈકી કેટલાક અમલમાં મૂકાયા છે અને બીજા ઠરાવો અમલમાં ધીમે ધીમે મૂકાશે એવો સંભવ છે. અત્યાર સુધીમાં લોકોએ જે ઠરાવો અમલમાં મૂકયા છે તે તરફ જોતાં લોકોએ ઠરાવની મહત્વતા કરતાં પોતાની સગવડ ઉપર વિશેષ ધ્યાન આપ્યું છે, કોન્ફરન્સનું કાર્ય ખલાસ થયા પછી અનિયમિત રીતે જે કાર્ય થયું હતું તે વખતે થયેલી સૂચનાઓ અમલમાં મૂકવા લોકોએ તૈયારી બતાવી છે ત્યારે નવ ઠરાવો પૈકી એક પણ ઠરાવ થોડા યા વધુ અંશમાં અમલમાં મૂકાયો નથી, આ બાબતમાં થોડા થોડા અપવાદ છે, દાખલા તરીકે ભાવનગરમાં જૈન બોર્ડીંગ અને જૈન ડીરેકટરીની શુભ શરૂઆત થઇ ચૂકી છે, પરંતુ આવા થોડા અપવાદ બાદ કરતાં લોકોએ જે વલણ બતાવ્યું છે તે પરથી ફરીવાર ગંભીર વિચાર કરવાની જરૂર છે. કોન્ફરન્સ વિચાર કરી સૂચના કરે અને તેનાપર અમલ ન થાય એ તો વખત અને પૈસાનો ભોગ આપ્યા પછી પરિણામ શુન્ય જેવું લાગે છે. આ સર્વ થવાનું કારણ શું ? કારણ મોટામાંમોટું એ છે કે કેટલાક ઠરાવો એટલી મહત્વતાવાળા અને એટલા ગંભીર છે કે એક ગામ યા શહેરવાળાએ તે તરફ શું કરવું એ વિચારવા જેવું થઇ પડે છે. આ આઠ મહિનાના અનુભવથી કેટલીક એવા પ્રકારની ચર્ચા કરવાનો વખત આવી લાગ્યો છે કે જે વિષયોપર આપણી કોમના જવાબદાર માણસોના મગજની ખાસ જરૂર છે. કમનશીબે આપણે જે સેક્રેટરીઓ મેળવ્યા છે તેઓ કામ કરવાને શકિતવાન છે તથાપિ પોતાના વ્યવહારિક કાર્યમાંથી ઉંચા આવી શકતા નથી. આખી કોમને માટે જવાબદાર માણસો આવા પ્રકારનો બચાવ લાવે તે તેઓને માટે ગમે તેટલો વ્યાજબી ગણાય કે ન ગણાય પણ તે જવાબથી કોમના ભવિષ્ય ઉપર લાંબી અસર થાય છે એ નિઃસંશય છે. હવે આ સંબંધમાં અમારી નમ્ર સૂચના એવી છે કે દરેક સેક્રેટરી ના હાથ નીચે આ૦ સેક્રેટરીઓ નીમવા જોઇએ અને કોન્ફરન્સનો નવમો ઠરાવ આવીજ મતલબનો હતો. આપણી કોમે જે મહાન્ કાર્ય આરંભ્યું છે તે એવા પ્રકારનું છે કે જો થયેલી હિલચાલો બરાબર વિચાર કરીને પોષવામાં આવે તો ઇતિહાસપર નામ કાઢ-

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

નારી કોમો. પૈકી એક કોમ તરીકે જૈન કોમ પણ આવી શકે અને તેજ હીલચાલ ઉપર ફટકો મારવામાં આવે તો આપણી ભવિષ્યની પ્રજા નાશ પામતી જશે અને કદાચ છેવટે ઉંચી સ્થિતિમાં હતી નહોતી થઇ જશે.

પંચમકાળનું માહાત્મ્ય જેઓ જાણે છે તેઓના કહેવા પ્રમાણે આ સમયમાં દરેક સમયે હાનીજ જોવામાં આવે છે અને આવો passimistic view લઇએ તો એક પણ કાર્ય થઇ શકવાનું નથી; પરંતુ શાસ્ત્રકારો કહે છે કે વચ્ચે વચ્ચે ઉદય થશે અને ખાસ કરીને મહાવીર નિર્વાણ પછી ૨૧૦૦૦ વરસ પછી ઉદય ઉદય થશે. હવે આ સમય નજીક આવતો જાય છે અને તેના વાજાં વાગી રહ્યાં છે. બીજી તરફથી જોઇએ તો અત્યારે બાહ્યાડંબર વધી ગયો છે. જ્યારે લોકોને એમ લાગે છે કે આપણે આગળ વધીએ છીએ ત્યારે બરાબર અવલોકન કરનારા જોઇ શકે છે કે ધર્મના પાયા ખવાતા જાય છે, શ્રદ્ધા ભ્રષ્ટ થતી જાય છે અને સ્વરક્ષણ (self-protector) નિયમથી પણ આપણે હવે મજબૂતાઇથી મક્કમપણે કામ કરવું જોઇએ તેમ છે.

અનેક નજરથી અનેક વિચારો આવે, પણ જવાબદાર માણસોનું કર્તવ્ય એ છે કે અનેક સૂચનાઓ થાય તેમાં ગુંચવાઇ ન જતાં માખણ કાઢી લેવું અને તદનુસાર વર્તન કરવું. કોન્ફરન્સના કાર્ય તરફ સંપૂર્ણ વિચાર કર્યા પછી અમારો એવો વિચાર થાય છે કે આવતા વરસની શરૂઆતમાં વડોદરામાં ત્રીજી કોન્ફરન્સ જરૂર ભરવી, ત્યાં વધુ સંખ્યામાં ડેલીગેટો થવાની આશા રાખવી નહિ. પણ જેઓ કોમના આગેવાનો હોય, બીજાને માટે વિચાર કરી શકે તેવી કેળવણી લીધેલા હોય અથવા જેઓ સ્વદેશ ગયા પછી કાર્ય કરી શકે તેવી શક્તિ અને લાગવગ ધરાવનારા હોય તેવા ત્રણશેંથી પાંચશેં આગેવાનોને ડેલીગેટ તરીકે બોલાવવા જેઓ અમુક સંઘ અથવા સંસ્થા તરફથી આવવાના હોય તેઓ ઉપરાંત લાયક ગૃહસ્થોને વડોદરાની રીસેપ્શન કમીટી તરફથી જરૂર બોલાવવા. વડોદરાની કમીટી જે નિયમિત કામ સોંપે તે પર ઠરાવ કર્યા પછી એક ખાસ સભા બોલાવી તેમાં ઠરાવ કાંઇ પણ કરવો નહિ, પણ બે દિવસ સુધી ગંભીરપણે વિચાર કરવો કે હવે આપણે શું કરવું ? આપણી કોમની હયાતી માટે, આપણા સાધુ વર્ગના સુધારા વધારા માટે, તીર્થોના બચાવ માટે, જ્ઞાનના રક્ષણ માટે

For Private And Personal Use Only

કોઈ એક એવો રસ્તો છે કે જે કરવાથી પૈડાંને ગતિમાં મૂકવાથી બીજાં સર્વ યંત્રો પોત પોતાની મેળે ચાલવા મંડી જાય છે તેમ તે રસ્તો કરવાથી તે સર્વ કાર્ય સિદ્ધ થાય ? આ સભાનું કામ તદ્દન બંધબારણે કરવું અને તેનો રિપોર્ટ બહાર મૂકવો નહિ. પણ તે સભામાં શું કાર્ય કરવાનું છે તે માટે બરાબર વિચાર કરીને આપણા આગેવાનોને તેડાવવા. આગેવાનો એ-ઓને કે ધનવાન અને કેળવણીવાળાઓને ખાસ વિનંતી કરવી કે આ સવાલપર એક મહિના સુધી દરરોજ એક કલાક ઓછામાં ઓછો વિચાર કરે એટલે જાણે એક સામાયિક કોમના ભલાના વિચાર માટે દરરોજ કરે. આવી રીતે તૈયાર થઇને આવેલા માણસો ઘણું કરી શકશે. હાલ તો વખત અને પૈસાનો વ્યય થવાના પરિણામમાં બહુ ઓછો લાભ દષ્ટિગત થાય છે.

આ પ્રસંગે એક બાબતપર ખાસ ધ્યાન ખેંચવામાં આવે છે કે કોન્ફરન્સથી લાભ થયો નથી એમ માનનારાની મોટી ભૂલ છે. કોન્ફરન્સથી આપણે ઉંઘમાંથી જાગૃત થયા છીએ અને જૈન કોમની ઉન્નતિ થવાનું જો એક પણ સાધન હોય તો તે જૈન કોન્ફરન્સજ છે. આ ઉપરાંત અદૃશ્ય ફાયદા તો એટલા બધા થયા છે કે તેનું વર્ણન આપી શકાય નહિ. આ લખનારનું ત્યાં સુધી માનવું છે કે એક પૈસાનું ફંડ કર્યા વગર પણ માત્ર દર વરસે ચાર પાંચ દિવસ આગેવાનો એકત્ર થઇ વિચાર કરે તો પણ બહુ લાભ થાય. કોઇ પણ કાર્ય થવાનો નિયમજ એ છે કે પહેલાં તો લોકોમાં વાતો થાય, વાતોપર વિચાર થાય, વિચાર પરથી ઠરાવ થાય અને ઠરાવ પ્રમાણે યોગ્ય સમયે અમલ થાય. આટલા ઉપરથી કોન્ફરન્સ જેવી મહા સંસ્થાની આવશ્યકતા તો તુરતજ સમજાઇ જાય તેવું છે, પરંતુ આ પણું કર્તવ્ય એ છે કે તેને જેમ બને તેમ વધારે મજબૂત બનાવવી અને તેની ઉપયોગીતામાં વધારો કરવો. વગર વિચાર્યે ચાલુ પ્રવાહથી જે લાભ પચીશ વરસે થઈ શકે છે તેજ લાભ ચોકસ ધારણાથી કાર્ય કરવા વડે પાંચ વરસમાં થઇ શકે છે. તેટલા માટે આગેવાન બંધુઓને નમ્ર વિનંતી કરવામાં આવે છે કે વડોદરામાં પ્રથમ જોગવાઇએ કોન્ફરન્સ જરૂર ભરવી અને ત્યાં ઉપર સૂચવ્યા પ્રમાણે વિચાર કરવા. મુંબઇમાં દૂર દૂર વસતા લોકોને આવી જોગવાઇ મળવાનો સંભવ નહોતો. ઉતારાની દૂર જગોએથી એક બીજા ડેલીગેટો મળી શકતા નહોતા, પરંતુ વડોદરા અથવા બીજા

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

શહેરમાં કોન્ફરન્સ ભરાશે ત્યારે ત્યાંનું વાતાવરણજ તે વિચારમય થઇ જશે અને કોન્ફરન્સ સંબંધી બહુ ઉપયોગી સૂચનાઓ એકત્ર કરી શકાશે. આશા છે કે કોન્ફરન્સના આગેવાનો આ બાબતમાં પુખ્ત વિચાર કરશે. અત્યારે બેસી રહેવામાં કે નશીબપર આધાર રાખવામાં કાંઇ લાભ નથી બસ કામ કરો એજ મુખ્ય ઉદ્દેશછે. તેથી દરેક આગેવાને પુરૂષાર્થવાદી થઈ જૈનધર્મનો અને જૈનીઓનો ડંકો ઉચ્ચતર ધ્વનિથી કેમ વાગે તે પર વિચાર કરવો જોઇએ. કોન્ફરન્સમાં શું કામ કરવું જોઇએ, કેમ કરવું જોઇએ, અને લાભ શું કરી શકાય તેવું છે તે સંબંધી ઉપયોગી સૂચનાઓ હવે પછી કરવામાં આવશે.

મૌક્તિક.

વર્તમાન સમાચાર.

" જૈન " પત્ર બહાર પડવા માંડયા પછી અમારી તરફ લખાઇ આવતા વર્તમાન સમાચાર તેના એડીટર તરફ મોકલાવવાનું સૂચવવામાં આવે છે. ઉપરાંત ખાસ પ્રગટ કરવાની જરૂર હોય છે તે સંક્ષેપમાં લખવામાં આવે છે.

" શ્રી જળગામ મેરૂમાં મુનિ વિહાર. "

મુનિરાજ શ્રી અમરવિજયજી જળગામ પધારતાં ત્યાંના સંઘમાં ઉત્સાહ બહુ વૃદ્ધિ પામ્યો છે, જેથી એક અઠ્ઠાઇ મહોત્સવ કર્યો છે; ઉપરાંત જૈન લાઇબ્રેરી મુનિરાજ શ્રી અમર વિજયજીનું નામ જોડીને સ્થાપવામાં આવી છે. તેમાં શા. રામચંદ જીવરાજ વાળાએ બુકો ૧૩૦ અને રૂ. ૩૦૧ ની રકમ ભેટ કરી છે અને બીજા શ્રાવકોએ પણ નાની મોટી રકમ ફંડમાં ભરી છે. તેને વધારે સારા પાયા ઉપર લાવવાની ઇચ્છા વર્તે છે. શા. રામચંદ જીવરાજ જેવા ગૃહસ્થોની ઉદારતાનો બીજા શ્રીમંત ગૃહસ્થોએ દાખલો લેવા યોગ્ય છે. તેમજ મુનિરાજના વિહારથી સ્થાને સ્થાને અનેક પ્રકારના લાભો થતા જોઇ મુનિ મહારાજાઓ પણ તેવી પ્રવૃત્તિ વધારવાની આવશ્યકતા છે.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

" વલસાડમાં થયેલા જૈન વિધિથી લગ્ન "

શ્રી વલસાડવાળા શા. સાકચંદ કૃષ્ણાજીની પુત્રી બેન રતનના લગ્ન વૈશાક વદિ ૪ બોધવારે જૈનવિધિ પ્રમાણે કરવામાં આવ્યા છે. વરવાળા તરફથી પંચ કલ્યાણકનો મહોત્સવ કરવામાં આવ્યો છે અને સંઘ જમાડવામાં આવ્યો છે. દરેક જૈનબંધુઓએ આ દાખલો લઈને સાંસારિક પ્રસંગોમાં પણ ધર્મ ક્રિયાનું સ્મરણ રાખવાની આવશ્યકતા છે.

ત્રીજી જૈનકોન્ફરન્સ માટે વડોદરા ખાતે તૈયારી.

ત્રીજી કોન્ફરન્સ વડોદરા ખાતે ભરાવાની મુકરર થયાની હકીકત જૈન વર્ગમાં જાહેર છે. તે સંબંધી ઠીક વખત આજ સુધી મોકુફ રહેલી નહીં જણાવાથી ઘણી તરફથી પ્રશ્નો થતા હતા પરંતુ હાલમાં બહાર પડેલા ખબરને આધારે લખી શકીએ છીએ કે વડોદરાના આગેવાન જૈનબંધુઓ પ્રમાદમાં પડી ગયા નથી પણ સાવચેતીમાં છે. આવતા વર્ષમાં કાર્તિક વદી ૫ મે કોન્ફરન્સ ભરવાનું ઠર્યાનું જણાય છે; અને તેને માટે રીસેપ્શન કમીટી વિગેરેની ગોઠવણ હજુ થઈ નથી પરંતુ ફંડ ભરાવું શરૂ થઈ ગયું છે. રૂ. ૪૦૦૦ લગભગ વડોદરા ખાતે ભરાયા છે. રૂ. ૧૦૦૦) ઉપરાંત છાણી ખાતે ભરાયા છે, એક બાઈએ રૂ. ૨૦૦૦)નું લેણું આ કાર્યમાં વાપરવા અર્પણ કર્યું છે, શિવાય પાદરા, ડભોઇ, દરાપુરા વિગેરે ગામોના જૈનબંધુઓ પણ સારી રકમ ભરી આપવા ઉત્સાહ ધરાવે છે અને એમ ધારવામાં આવે છે કે વડોદરાના આગેવાન જૈનબંધુઓ પ્રયાસ કરશે તો થોડા વખતમાં ખર્ચ પૂરતી રકમ ભરાઇ જશે.

શ્રીમંત ગાયકવાડ સરકાર પણ આવા મહામંડળ તરફ પ્રીતિવાળા હોવાથી સાંભળવા પ્રમાણે એમના તરફથી આ સંબંધમાં પુછપરછ પણ થઇ છે અને દરેક પ્રકારની મદદ રાજ્ય તરફથી મળવાનો સંભવ છે. દેશી રાજ્યોમાં દરેક કાર્ય રાજ્ય તરફની મદદથીજ બની શકે છે વડોદરાનું રાજ્ય પહેલે નંબરે હોવાથી વડોદરાની કોન્ફરન્સ પૂરે પૂરી દીપી નીકળશે એવો સંભવ છે. હવે તેના પ્રમાણમાં કાર્ય થઇ શકે તો કરેલો પ્રયાસ ને લાગેલો ખર્ચ સફળ થાય. તેથી તે બાબતપર વિચારણા ચલાવવાની આવશ્યકતા છે. હાલ એ સંબંધમાં વધારે લખવાની જરૂર નથી.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

અમારી તરફથી છપાયેલ વેચાણ બુકો (૨૪૬) ના લીસ્ટ ઉપરાંત

નવી બુકોની જાહેર ખબર.

૧ શ્રી તત્વનિર્ણય પ્રાસાદ—મુનિરાજ શ્રી આત્મારામજી કૃત પ્રસ્તાવના, ઉપોદ્ઘાત, જન્મચરિત્ર વગેરેના વધારા સહિત આ બુક અત્યંત ઉપયોગી છે. કીં. રૂ. ૪—૦—૦

૨ શ્રી ઉપદેશ પ્રાસાદ સ્થંભ ૫ થી ૯ (ભાગ ૨ જો) અમારૂં કરેલું ભાષાંતર, આ ગ્રંથ શ્રાવકભાઇઓને અવશ્ય વાંચવા લાયક છે. પાંચ સ્તંભમાં સુમારે ૭૫ ઉપરાંત તો કથાઓ છે. કીં. રૂ૨—૦—૦

૩ દુનિયામાં સૌથી પ્રાચિન ધર્મ. કીં. રૂ. ૧—૪—૦

૪ અઢાર દોષ નિવારણ. કીં. રૂ. ૦—૬—૬

૫ સામાયક અને દેશાવગાસિક વ્રત—લખનાર શા. બાલાભાઇ કકલ. બુક ઉપયોગી છે. ૦—૪—૦

૬ શુક્લધ્યાન. (જ્ઞાનાર્ણવમાંથી) ૦—૧૦—૦

૭ શ્રાવક ધર્મ સંહિતા. (ધર્મબિંદુમાંથી) ૦—૧૨—૦

૮ યશોધર ચરિત્ર ભાષાંતર. (અહિંસા ધર્મની પુષ્ટિમાં અત્યંત ઉપયોગી અને રસીક અમારા તરફથી બીજી આવૃત્તિ તરિકે છપાયેલ છે. ૦—૮—૦

૯ આત્મ સિદ્ધિ શાસ્ત્ર. (પાકી બાંધેલી) ૦—૮—૦

૧૦ ભાવના બોધ (બાર ભાવનાનું રસીક સ્વરૂપ) ૦—૪—૦

૧૧ અહેવાલ કોન્ફરન્સ. ૦—૫—૦

૧૨ શ્રી તત્વાર્થ ભાષ્ય અંક ૧ (બંગાળા એશીયાટીક સોસાઇટી તરફથી છપાય છે.) ૦—૭—૦

૧૩ શ્રી ત્રી. શ. પુ. ચરિત્ર પર્વ ૧૦ મું. (ભાગ ૭ મો) શ્રી મહાવીર સ્વામીનું વિસ્તારવાળું ચરિત્ર. પ્રસંગોપાત અનેક ઉત્તમ પુરૂષોના ચરિત્રો સમાવેલા છે. ૧—૧૨—૦

૧૪ શ્રી વર્દ્ધમાન દેશના ભાષાંતર શાસ્ત્રી. ૨—૮—૦

૧૫ શ્રી વિવિધ પૂજા સંગ્રહ ભાગ ૨ જો શાસ્ત્રી. ૧—૦—૦

૧૬ શ્રી પ્રકરણ રત્નાકર ભાગ ૧ લાનો વિભાગ ૨ જો ૨—૦—૦

૧૭ " " વિભાગ ૩ જો ૨—૪—૦

૧૮ " " વિભાગ ૪ થો ૨—૦—૦

૧૯ સ્યાદ્વાદમંજરી અર્થ સહીત. ૪—૦—૦

૨૦ માગધી વ્યાકરણની ઢુંઢીકા. અર્થ સહીત પૂર્વાર્દ્ધ. ૩—૮—૦

૨૧ પ્રશમ રતી સૂત્ર. ૦—૩—૦

૨૨ શ્રી ઉપમિતિ ભવ પ્રપંચ મૂળ અંક ૫-૬ દરેકના ૦—૭—૦

ઉપર લખેલ બુકો તથા રેશમી નવકારવાળી ચારઆને અને સુતરની નવકારવાળી દોઢ આને અમારી ઓફીસમાં મળશે. તંત્રી.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

લવાજમની પહોંચ.

૨—૬ શા ખુશાલ અમુલખ
૨—૮ શા દલાજી ભેધાજી
૧—૪ શા પોપટલાલ જીવનદાસ
૧—૩ શા ઘેલાભાઇ ગુલાબચંદ
૧—૪ શા વીરચંદ ધારશી
૧—૪ ડાક્ટર ગોવીંદરાવ હીરાજી
૨—૮ શા ભીખા ભાભારી
૨—૮ શા [illegible]
૨—૮ શા [illegible]
૨—૮ શા [illegible]
૧—૪ શા [illegible]
૧—૪ શા [illegible]
૨—૮ શા [illegible]
[illegible]
[illegible]
૨—૮ [illegible] મંછાચંદ
૧—૪ શા મોતીલાલ રાયચંદ
૧—૪ શા મણીલાલ મગનલાલ
૧—૪ શા મોતીલાલ જીવનદાસ
૧—૪ શા વેણીચંદ ગોપાળદાસ
૨—૧૦ શા વેલસીભાઇ સુલજી
૧—૮ શા ગરબડ વીરચંદ
૧—૪ શા નાથાભાઈ માનશા
૧—૩ શા લલુભાઇ ચુનીલાલ
૧—૩ શા શીવલાલ ફુલચંદ
૧—૩ શા ફુલચંદ ડાલાભાઇ
૩—૦ શા કાલીદાસ મગનલાલ
૧—૪ મેતા વલભદાસ નેણશી
૧—૪ શેઠ રતનસી હરજીવન
૨—૮ શા રતનજી જીવણદાસ
૧—૪ શા નેણસી ભોજરાજ [illegible]
૧—૪ વોરા મયાચંદ કેરચંદ
૧—૧૨ શા પેથા કાનજી
૧—૪ શા છગનલાલ દલસુખરામ
૧—૪ મોદી આણંદલાલ ગીરધર
૧—૪ શા દુલભરામ વાચુચંદ

૨—૮ શેઠ સોમચંદ વીનાચંદ
૧—૪ ગ. શા. ભીમશંકર [illegible]
૨—૦ દોશી શામજી [illegible]
૧—૪ શેઠ [illegible]
૫—૦ શા છોટાલાલ રૂપચંદ
૩—૧૨ શા [illegible]
૧—૪ શા [illegible]
૧—૧૪ શા [illegible]
૧—૮ શા [illegible]
૨—૮ શા [illegible]
૧—૪ શા [illegible]
૧—૪ શા [illegible]
૦—૧૪ [illegible]
૧—૪ [illegible]
૧—[illegible] શા [illegible]
૧—૮ શા [illegible]
૧—૮ શા [illegible]
૧—૪ શા [illegible] મગનલાલ
૧—૪ શા હરજીવન [illegible]
૧—૪ વોરા લાડકચંદ હીરાચંદ
૧—૪ શા પુનમચંદ રતનચંદ
૧—૪ મેતા સકળચંદ કાળીદાસ
૧—૪ શા ચુનીલાલ ગુલાબચંદ
૧—૦ શા આર્દન [illegible]
૧—૪ શા નાનજીશા [illegible]
૩—૧૪ શા મણીલાલ છગનલાલ
૧—૪ શા ચોડીરામ તુકારામ
૧—૪ શા લવજી [illegible]
૧—૪ શા રામચંદ ફુલચંદ
૧—૪ શા સવચંદ નાનાભાઈ
૧—૦ વકીલ દીપચંદ જીવનદાસ
૬—૦ શ્રી ઢુંઢીયા શ્રાવકના સંઘખાતે
૧—૦ ઝવેરી જીવણ [illegible]
૧—૦ વોરા ઝવેર સુરચંદ
૧—૪ શા નાથાભાઇ [illegible]
૩—૦ શા હરીચંદ મોતીચંદ

For Private And Personal Use Only